

KÖRNYEZETVÉDELMI TÁJÉKOZTATÓ KIADVÁNY A TOP-2.1.3-16-FE1-2021-00013 PROJEKT KERETÉBEN

Az elmúlt két évtized jelentős változásokat hozott az ország és a vidéki lakosság számára is. Az elektronikai és infokommunikációs fejlődés, a bevásárló központok megjelenése és intenzív térnyerése háttérbe tudta szorítani még a kis falvakban is a helyi értékeket, a megtermelt javak megbecsülését, jelentőségét. A fenti jelenségekhez társul a klímaváltozás hatása is, mely a csapadékvíz egyenetlen eloszlásában és gyakoriságában is megnyilvánul.

Napjainkban, amikor lakóhelyünk éghajlata folyamatosan változik, felértékelődik annak jelentősége, hogyan bánunk a rendelkezésünkre álló természetes erőforrásokkal. Ilyen erőforrás, mely mindannyiunknak rendelkezésére álló kincs a csapadékvíz, melynek ésszerű hasznosítása, kezelése mára kiemelt jelentőségű feladattá vált. A csapadékvíz elengedhetetlenül fontos a felszín alatti vízkészletek megújításában, ugyanakkor háztartásainkban is adottak felhasználásának lehetőségei. A csapadék eloszlása az utóbbi években sajnos egyenlőtlené vált, az aszályos időszakokat hirtelen lezúduló, olykor nagy vízmennyiséggel érkező zivatarok szakítják meg, melyek igencsak próbára teszik vízelvezető rendszereinket.

A környezettudatos viselkedés, az erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás mindenki közös érdeke, kell hogy legyen a fenntartható fejlődés biztosíthatósága érdekében.

Mi is az a környezettudatosság?

- A környezetvédelem önvédelem, s nem a környezetnek van szüksége az emberre, hanem az embernek az ép és egészséges környezetre,
- a környezetvédő gondolkodás és viselkedésmód kialakítása fontos, annak érdekében, hogy az élő természet fennmaradjon,
- fel kell ismerni és meg kell őrizni a környezet, a természet és ember alkotta értékeink,
- a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés meghatározóvá kell, hogy váljon a mindennapokban,
- a környezetük állapota iránt érzékenységnek jelen kell lennie,
- az életmódban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés meghatározóvá kell, hogy váljon.

A környezettudatos viselkedéshez nem feltétlen kell nagy erőfeszítéseket, anyagi áldozatokat tenni, csupán oda kell figyelni néhány apróságra.

Egy közösséget, így egy település lakosságát is nagyban jellemzi, lehetőségeit jelentősen bővítheti az, ahogy erőforrásaival tudatosan rendelkezik. A mai világban már az olyan gazdasági egységeké a jövő, amely jó gazdája mindannak, amit számára a természet nyújt. Mindannyiunkon múlik, hogy mindazon elvi és gyakorlati ajánlások, melyeket ez a kiadvány is megfogalmaz valósággá váljanak, megvetve egy még modernebb, élhetőbb település jövőképét.

MIÉRT FONTOS VIZEINK VÉDELME?

Jelenleg Földünk teljes vízkészlete 1,4 milliárd km³. Noha a Föld felszínének közel háromnegyed részét víz borítja, ennek a hatalmas vízmennyiségnek csak egy része használható fel az emberiség számára, merthogy a teljes vízkészlet 97%-át a tengerek, óceánok teszik ki, ami közvetlen fogyasztásra és a mindennapi tevékenységeinkhez nem alkalmas. A teljes vízkészlet igen kis része használható fel mindennapjainkban, ezer vízcseppből csupán 3 cseppnyi víz édesvíz, és ennek is a kétharmad része fagyott állapotban van jelen.

Tudja-e, hogy egyre kevesebb víz áll rendelkezésünkre? Térségünkben az esővíz elérhető és használható sok mindenre, ezért fontos, hogy gazdálkodjunk vele! Háztartási vízfelhasználásunknak akár 50%-a is kiváltható vele, ha korszerű, környezetkímélő megoldásokat használunk. Az esővíz felhasználása aránylag olcsó és energiatakarékos. Bár a hasznosításhoz megfelelő műszaki megoldások szükségesek, melyek beruházásigényesek, de új beruházásoknál vagy felújítások során érdemes átgondolni ezen lehetőségek alkalmazását. Az esővízzel történő mosáshoz például kevesebb mosószer szükséges, mivel az lágy víz. A növények az esővizet jobban szeretik, mint a vezetékes vizet.

HOGYAN JÁRULHAT HOZZÁ A LAKOSSÁG A VÍZ HELYBEN TARTÁSÁHOZ?

Mindannyiunknak egyéni felelőssége, hogy tudatosan kezeljük a vízfogyasztásunkat, és odafigyeljünk vizeink állapotára. Erre számos lehetőségünk van, akár a mindennapi rutin, a mezőgazdasági tevékenységek, vagy a fogyasztói döntéseink részeként is. Már akkor is sokat teszünk a vízpazarlás elkerüléséért, ha csak annyi vizet használunk mosáshoz, főzéshez, mosakodáshoz, amennyi feltétlenül szükséges, illetve, ha a háztartásban keletkező szürkevizet újrahasznosítjuk.

A saját kertünkben, vagy a házunk előtti közterületen is elérhetjük, ha megfelelő vízgazdálkodással megtartjuk, vagy lassabb elfolyásra bírjuk a csapadékot, így a természetes ökológiai folyamatok könnyebben mehetnek végbe. A vizek visszatartásával közvetlen környezetünk klímáját is tudjuk javítani.

Mindig tartsuk tisztán a vízelvezető árkokat!

A csatornába, árkokba kerülő szemét, falevél, fűnyesedék és hasonló szennyező anyagok, ha bekerülnek a csapadékvíz-elvezető hálózatba, azt jelentősen terhelik, akár eldugíthatják, így nem tud rendeltetésszerűen működni. Ezért fontos, hogy rendszeresen tisztítsuk a csatornákat, árkokat.

Ápoljuk növényeinket!

Mind a közterületen, mind az udvarunkon ápoljuk, tartsuk karban a növényzetet. Igyekezzünk számukra optimális feltételeket biztosítani, hogy minél több csapadékvizet fel tudjanak venni. Ne gyomirtózzuk a csatornapartokat, rézsűket, mert a növényzet nélkül a talaj könnyebben bemosódik, és a vízzállító képesség jelentősen csökkenhet.

Ne öntsünk folyékony hulladékot, esetleg veszélyes hulladékot (permetlé, takarítószer stb.) az árokba, mert ez jelentős környezetszennyezést okozhat!

Segítsük az esővíz helyben maradását!

A csapadékvíz helyben tartásának alapvetően két lehetősége van:

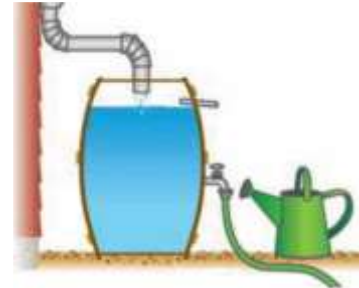
- A) beszivárgás lehetőségének növelése
- B) tározás

AZ ESŐVÍZ GYŰJTÉSÉNEK ÉS A VÍZ VISSZATARTÁSÁNAK FONTOSSÁGA

A csapadékra nem szabad úgy gondolnunk, mintha az ellenségünk lenne, hiszen az esővíz az egyik legfontosabb természeti kincsünk. Magyarországon évente átlagosan 600 mm csapadékra számíthatunk, melynek eloszlása egyenlőtlen. Hazánkat - kontinentális éghajlatának megfelelően - kora nyári csapadékmaximum jellemzi.

Ez azt jelenti, hogy Medárd napi esőzéseként ismerten június első dekádjában hull a legtöbb csapadék. Mivel a beépítettség mértékének növekedésével az épületek, az út- és térburkolatok egyre inkább megakadályozzák, hogy a lehullott csapadékvíz mint megújuló természeti erőforrás helyben a talajba szivárogjon és hasznosuljon, az év során érdemes azt lokálisan visszatartani akár föld alatti szikkasztó rendszerek kiépítésével, akár esővízgyűjtő edények, tározók használatával.

Az esővíz gyűjtése mindenki számára könnyedén megvalósítható, elegendő mindössze egy régi fürdőkád vagy egy műanyag hordó kihelyezése az ereszcsontra alá. Természetesen boltban is vásárolhatunk dekoratív esővízgyűjtő edényeket - ez a drágábbik megoldás. Ha módunkban áll, megvalósíthatjuk földfelszín alatti, hatalmas mennyiségű csapadékvíz tárolására alkalmas vízgyűjtő rendszerek kiépítését is.

Ne habozzunk összegyűjteni az esővizet! Nemcsak pénztárcánkat kíméljük meg az öntözésre használt, meglehetősen drága vezetékes vízre fordított kiadásainktól, de növényeinkkel is jót teszünk, ha esővízzel „tápláljuk” őket. Ne feledjük, az esővíz klórmentes, lágy víz és mindemellett iható tisztaságú (lenne). Sokan nem is tudják, de az építésügyi jogszabályok a csapadékvíz telken belüli szikkasztását lakossági kötelezettségként írják elő!

A TALAJ VÉDŐ GYEPESÍTÉS, A MEGFELELŐ NÖVÉNYZETTEL VALÓ BORÍTOTSÁG ÉS A KLÍMAVÁLTOZÁS KAPCSOLATA

Tapasztalhattuk már, hogy egy-egy felhőszakadást követően az utcai árkok, szikkasztók hirtelen megteltek vízzel, igyekezzünk ezért az árkokat és átereszeket tisztán tartani! Tudnunk kell, hogy a hazai települések árkainak elvezető és befogadó kapacitását a korábbi évtizedek meteorológiai átlagadataiból számított csapadékhozam alapján építik ki.

A klímaváltozás hatásainak köszönhetően sajnos egyre többször számíthatunk arra, hogy tartós szárazságot, aszályos időszakokat - sok esetben jég kíséretében - hirtelen nagy mennyiségben lezúduló csapadék fog követni.

Így a korábban kiszámított csapadékhozamot meghaladó mennyiségű csapadék esetén a most kiépített új rendszerek sem fogják tudni megfelelően ellátni funkciójukat. A csapadék részbeni megkötését biztosítja a zöld növényzet. Ezért ne kezeljük az árkokat gyomirtó szerekkel. Ha csak tehetjük, betonozás helyett gyepesítsünk és ültessünk minél több zöld növényt, mert gyökérszáljuk megkötik a talajt, de óvakodjunk az invazív, idegenhonos növényfajoktól, mint amilyen például a gyalogakác. Ezek ugyanis kiszorítják az őshonos növényzetet.

A klímaváltozás okai között kiemelkedő szerepet játszik a fosszilis tüzelőanyagok (szén, kőolaj, földgáz) égetéséből származó szén-dioxid kibocsátás. A zöld növényzet szénmegkötő képessége rendkívül fontos. A világ erdei például több mint 650 milliárd tonna szenet

raktároznak magukban.

Ezért újabb és újabb erdők telepítésével gyorsan és hatékonyan növelhető tovább ez a mennyiség. Vállaljunk mi is szerepet ebben, ne legyünk restek minél több fát –esetleg fasort- és cserjét ültetni. Hazánk erdei évente csaknem 4 milliárd tonna szén-dioxidtól tisztítják meg a légkört, több mint 70 ezer emberre jutó kibocsátást ellensúlyozva ezzel. A növények azonban nemcsak megtisztítják a levegőt, de a nyári hőség idején is jó szolgálatot tesznek sajátos mikroklímát (magasabb páratartalom, alacsonyabb hőmérséklet) hozva létre, nem is beszélve lélektani hatásukról.

KOMPOSZTÁLJAK? DE MI HASZNOM BELŐLE?

Nagyon fontos, hogy az utcai vízelvezető árkokat, szikkasztókat ne a kertünkéből kikerülő zöld hulladék és az udvarunkban levágott fű tárolására használjuk.

A komposztálás több szempontból is hasznunkra válik, mert ingyen jutunk haszon- és dísznövényeink szervesanyag utánpótlásához, ráadásul hatása tovább tart, mint a műtrágyáké. Másfelől a komposzt javítja a talaj szerkezetét, víz- és hőháztartását, megvédi a talajt az eróziótól, továbbá a száraz, forró nyári napokon talajtakaróként (mulcsozás) is használhatjuk, megelőzve ezzel a talaj nedvességtartalmának elpárolgását.

Komposztálni nemcsak a nagyáruházakban kapható jól ismert drága komposztáló edényekben lehet. Komposztládánkat mi magunk is elkészíthetjük deszkákból, raklapokból, palákból, csirke dróthálóból, de még ez sem szükséges, hisz prizmákban vagy halmokban is komposztálhatunk. A komposztálás folyamatának alapja a biológiai oxidáció, mely során mikroorganizmusok, talajlakó élőlények (pl. trágyagiliszta) lebontó tevékenységének köszönhetően a szerves hulladékokból szilárd, morzsalékos, sötétbarna, földszerű, magas szervesanyag-tartalmú anyag, a komposzt jön létre.

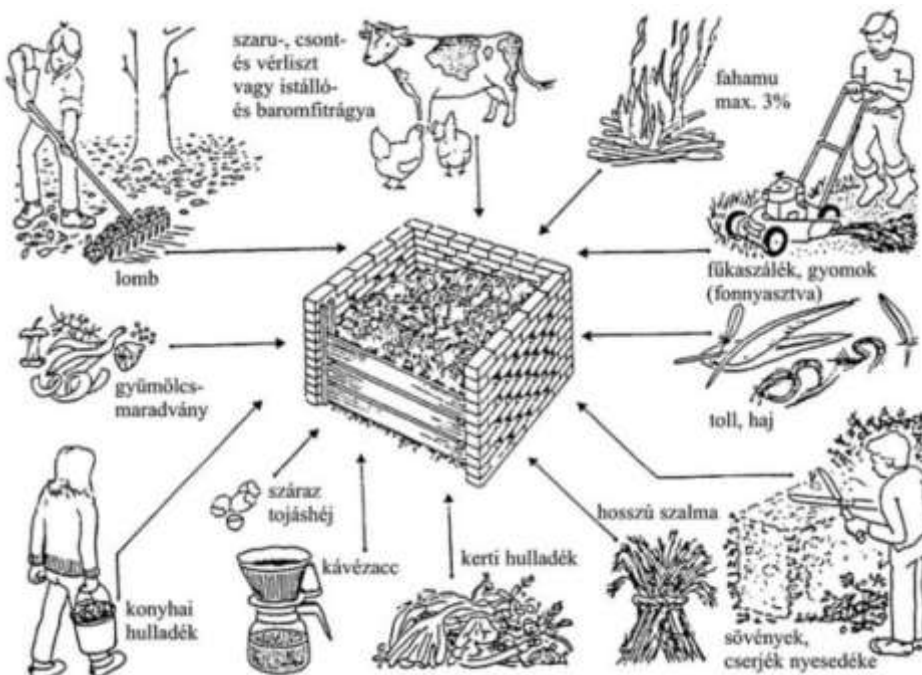
Fontos a megfelelő hely kiválasztása. Lehetőleg félárnyékos helyet válasszunk, hiszen a komposztálódás hőtermeléssel jár, így elkerülhető a túlzott felmelegedés és a kiszáradás.

Figyelnünk kell arra is, hogy megfelelő szellőzöttséget (oxigén ellátást) és nedvesség tartalmat biztosítsunk a komposztálandó kerti hulladéknak. Ne hanyagoljuk el a szén és nitrogén arányát sem. A szenet a fás, míg a nitrogént a zöld növényi részek biztosítják. Célszerű rétegekben elhelyezni a kerti hulladékot a komposztáló edényben, vagy halomban. Időnként, kb. 1,5-2 havonta forgassuk át komposztládának tartalmát, hogy a belsejébe a lebontási folyamatot segítő oxigént juttassunk, ezáltal a komposztálás felgyorsítható.

A jó komposzt nem bűdös, ha biztosítjuk a megfelelő körülményeket!

Alábbiak kerüljenek a komposztládába?

- a konyhai hulladékokat (gyümölcs és zöldség maradványokat kávézaccot, teafüvet, tojáshéjat),
- a kezeletlen papírt és kartonpapírt (az újságpapír, szórólap a benne lévő festékanyag és ólom tartalma miatt nem alkalmas erre a célra, ezeket gyűjtsük össze és adjuk oda a gyerekeknek papírgyűjtéskor)
- a kerti hulladékokat (felaprított gallyakat, falevelet, fűvet, különféle nyesedékeket, évelő virágok levágott szára, stb.)
- a tiszta fahamut (de csak kis mennyiségben, mert ugyan magas a kálium tartalma, de lúgos a kémhatása)
- baromfi és istállótrágyát.

Kerüljük viszont a műanyag, az üveg, a kövek, a beteg, gombás növényi részeket, főtt ételek maradványának (vonzzák a kártevő állatokat, mint például a patkányt vagy az egeret) komposztba történő belekeveredését!

Jó tanács: felhasználás előtt rostáljuk át a kész komposztot, a kirostált, még el nem korhadt maradványokat pedig helyezük vissza a komposztládába.

HA A FENT EMLÍTETTEK KÖZÜL CSAK EGYET IS MEGTESZÜNK, MÁRIS TETTÜNK EGY LÉPÉST A JÓ FELÉ.

Zöldnek lenni jó!

KÉSZÜLT A TOP-2.1.3-16-FE1-2021-00013 - „KISAPOSTAG
KÖZSÉG VÍZRENDEZÉSE 1.” PROJEKT
FINANSZÍROZÁSÁBAN, KISAPOSTAG KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATÁNAK MEGBÍZÁSÁBÓL

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE